

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník diplomové práce

Příloha 2: Polostrukturovaný rozhovor se speciální pedagožkou

Příloha č. 3: Struktura speciálně pedagogické péče

Příloha č. 1: Dotazník diplomové práce

Náplň práce školního speciálního pedagoga

Dobrý den,

jsem studentkou navazujícího magisterského studia dvou oborů český jazyk a speciální pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy.

Dovoďte mi, abych Vás požádala o vyplnění předloženého dotazníku. Data z tohoto dotazníku budou použita v mé diplomové práci. Dotazník je anonymní, proto Vás prosím o pravdivé vyplnění údajů.

Děkuji Vám za spolupráci.

Bc. Kateřina Hanslová

***Povinné pole**

Jste: *

muž

žena

Učíte na: *

prvním stupni ZŠ

druhém stupni ZŠ

Napište prosím město, ve kterém působíte: *

Vaše odpověď

Napište prosím, jak dlouho učíte: *

Vaše odpověď

Vaše dosažené vzdělání: *

- základní
- střední s výučním listem
- střední s maturitou
- vyšší odborné
- bakalářské
- magisterské
- doktorské
- Jiné: _____

Jste: *

- učitel/ka
- asistent/ka pedagoga
- Jiné: _____

Mám konkrétní představu, jakou práci školní speciální pedagog vykonává.
Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout -
spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Domnívám se, že školní speciální pedagog je ve škole potřebný. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Práce školního speciálního pedagoga se pozitivně projeví na uskutečňování zásad inkluzivního vzdělávání. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Práce školního speciálního pedagoga se pozitivně projeví na řešení didaktických problémů ve vyučování. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Školní speciální pedagog by měl zkvalitnit řešení individuálních problémů s žáky. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Školní speciální pedagog by měl aktivně komunikovat s rodiči při řešení problémů ve vzdělávání žáka. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím. *

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Školní speciální pedagog by měl poskytovat metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy. Označte na škále nesouhlasím - spíše nesouhlasím - nemohu se rozhodnout - spíše souhlasím - souhlasím.

	1	2	3	4	5	
NESOUHLASÍM	☐	☐	☐	☐	☐	SOUHLASÍM

Jaké činnosti školního speciálního pedagoga považujete za klíčové? Pokud souhlasíte, zaškrtněte políčko. Pokud nesouhlasíte, nechte políčko prázdné. *

Výuka předmětu speciálně pedagogické péče

Osvěta pro rodiče

Metodická podpora pedagogických pracovníků

Depistážní práce

Administrativní práce

Jiné: _____

Jaké přínosy spojené s prací školského poradenského pracoviště na škole považujete za důležité? Pokud souhlasíte, zaškrtněte políčko. Pokud nesouhlasíte, nechte políčko prázdné. *

Zlepšení prospěchu žáků

Zlepšení chování žáků

Přesnější diagnostika

Řešení problémů

Jiné: _____

Jaké vnímáte nedostatky spojené se zaměstnáním odborných pracovníků na škole? Pokud souhlasíte, zaškrtněte políčko. Pokud nesouhlasíte, nechte políčko prázdné. *

Zhoršení chování žáků ve výuce

Zvýšená administrativa

Nízká spolupráce školského poradenského pracoviště s učiteli

Zameškání výuky v důsledku účasti na předmetu speciálně pedagogické péče

Jiné: _____

Jaké vidíte silné stránky spolupráce pedagoga se školním speciálním pedagogem? Pokud souhlasíte, zaškrtněte políčko. Pokud nesouhlasíte, nechte políčko prázdné. *

Konzultace jednotlivých případů žáků

Komunikace při obtížích žáků v chování, vztazích nebo učení

Řešení osobních problémů žáka

Hledání a zvolení vhodného přístupu k jednotlivým žákům

Zahrnutí do rozvrhu specializované vyučovací hodiny na práci se žáky s poruchami učení

Jiné: _____

Prostor pro Vaše doplňující komentáře:

Vaše odpověď

Příloha č. 2: Polostrukturovaný rozhovor se speciální pedagožkou

Diplomantka (D): Paní speciální pedagožko, můžeme tedy začít s rozhovorem?

Školní speciální pedagožka (ŠSP): „Ano.“

D: Souhlasíte s pořízením audiozáznamu?

ŠSP: „Samozřejmě.“

1. Jak dlouho profesi speciálního pedagoga vykonáváte?

ŠSP: „Myslíte školního speciálního pedagoga?“

D: Ano, přesně tak.

ŠSP: „Takže letos to bude 2 roky, od května, jo v květnu, co působím na této škole, původně na půl úvazku, od loňského ledna na celý úvazek.“

2. Jaké je Vaše vzdělání?

ŠSP: „Mám vystudovanou sociální pedagogiku bakalářskou v Brně, speciální pedagogiku taky bakalářskou a taky v Brně, tam mám státnice z psychopedie, etopedie a specifických poruch učení a v Praze magisterské státnice z logopedie.“

3. Jak dlouho na této ZŠ působíte?

D: Trojku jsme víceméně zodpověděly, působíte tedy na škole druhým školním rokem?

ŠSP: „Ano.“

4. Kolik žáků s potřebou podpůrných opatření máte nyní ve své péči?

ŠSP: „Tak já to spočítám, protože z hlavy to nevím. Ono se to různě prolíná. Potřebujete od druhého stupně, nebo i jedničky?“

D: Všechny stupně.

ŠSP: (Počítá, dopočítá se na číslo 30.)

D: A jsou to tedy všechno žáci, kteří mají IVP?

ŠSP: „Bud' mají IVP, nebo plán podpory. To znamená, že jsou v 1. stupni PO a čekají na vyšetření v poradně.“

D: A jsou to všichni děti, nebo máte ještě nějaké, kteří k Vám nedochází?

ŠSP: „*Pak ještě dochází rodiče na konzultace, které nějakým způsobem metodicky vedu a oni si ode mně berou práci na doma, ale ty nechodí na hodiny. Dvě děti z tohohle počtu teď ukončily Maxíka. To byly děti, které měly doporučený školní odklad, rodiče předmět nechtěli, takže se je podařilo aspoň přemluvit, aby chodily na Maxíka, na stimulák. Ale děcka se chytly. Takže takovýhle počet. A některý děti vedou jiné paní učitelky.*“

D: Třicet, to je vysoký počet, že?

ŠSP: „*Je. A hlavně víte co, ty skupiny některý jsou nacpaný a nedá se to.*“

D: Kolik máte dětí v jedné hodině?

ŠSP: „*Tak, většinou po třech a v jedné skupině mám teďka pět. Tak totiž přišlo nový doporučení a není ho kam dát. A dost se nám díky tomu, že to nemáme personálně zajištěný, tak ty skupiny nejsou ideálně sestavený. Diagnózy a osobnostní výbavou. Hlavně já z toho někdy vůbec nemám dobrý pocit. Pro mě by byl ideál individuální program, maximálně dvě děti ve skupině.*“

5. Jaký stupeň podpůrných opatření nejčastěji ve Vaší škole žáci mají?

ŠSP: „*Většinou dvojku, trojku. To je nejčastější. Ty jedničky učitelé ani moc neřeší, vlastně, protože když je nějakým způsobem evidují, tak jsou to většinou žáci, kteří mají nějaký vážnější potíže, jo a kteří už čekají na vyšetření, jinak většinou takový ty děti s pomalejším pracovním tempem, s takovou tou drobnější nepozorností, tak to řešíme tím, že v mapách tříd je zaznamenána přímá podpora učitele. A plán pedagogické podpory, který se už teda teďka zpracovávat nemusí, ten většinou děláme u dětí, u kterých je práce složitější, nebo mají nějakou podporu ode mně nebo se teda čeká na tu poradnu anebo je to problematický s rodičema.*“

6. Jaký typ znevýhodnění mají Vaši žáci nejčastěji? Například MP, SPU, ADHD/ADD, žáci z odlišných sociokulturních podmínek, atd.

ŠSP: „*Já mám pocit, že nejčastěji ADHD, ale je to v kombinaci SPU a ADHD. Mentální postižení tady zas až tolik nemáme, na druhém stupni máme jednu dívku, která má minimální výstupy, máme tam taky jednu, která má diagnostikované mentální postižení, ale rodiče nechtěli ani asistenta, takže ty si to tam tak jako pytlíkují a na 1. stupni máme aktuálně čtyři, dva z toho mají minimální výstupy. U té jedné se taky teď bude doporučení přepracovávat, protože v 1. třídě nestíhá.*“

7. Které osobnostní předpoklady považujete za důležité při práci školního speciálního pedagoga?

ŠSP: „Schopnost koncentrovat se, protože ten záběr je velikej, aby ty věci neutíkaly a vlastně to nějak jako do sebe zapadalo, což se ale ne vždycky daří, protože těch věcí je tak strašně moc, že občas na něco člověk zapomene. Určitě jako vstřícnost, schopnost komunikovat s různými typy učitelů, určitě nějakou chuť se dál učit a vzdělávat a pátrat po informacích. Pracovní nasazení to chce veliké, přemýšlím, co dál ... teď mě asi nic nenapadá.“

D: To myslím stačí.

8. Jaké profesní předpoklady musí podle Vás mít speciální pedagog?

ŠSP: „No vystudovanou speciální pedagogiku, nejlépe i s učitelstvím, pokud funguje na škole jako školní speciální pedagog. Určitě vhodná nějaká učitelská zkušenost, protože v okamžiku, kdy je to čistě jen poradenský pracovník, tak vlastně není schopen těm učitelům... nebo vlastně nemá ten zážitek té práce s celou třídou. Ono se velmi hezky radí a říká, jak s tím dítětem pracovat, když je to jeden na jednoho a něco jinýho je to potom zakomponovat do toho celku celé třídy. Takže tohle určitě. Pak schopnost takovýho toho jako kombinování různých strategií jak v té třídě to jako zorganizovat a nastavit a i když si to člověk navymýšlí jak to bude fungovat, tak to dost často neklapne, protože ty děti to mají jinak. A potom určitě je dobrý absolvovat různé doplňkové kurzy v rámci dalšího vzdělávání, protože se to pak hodně využije hlavně při ambulantních návštěvách rodičů. To vidím, že se mi to pak dost hodí. Třeba od Bubeníčkové Percepční a motorický oslabení, KuPOZ, ten Maxík a tak. To jsou všechno jako dobrý věci. Mít určitě přehled o různých pracovních sešitech a materiálech a ještě to chce umět se odklonit od nějakých těch zajatých stereotypů, jak se s něčím pracuje, protože některý děti se na to nechytají, takže je potřeba hledat vlastní cestu.“

9. Jaké znalosti a dovednosti podle Vás musí školní speciální pedagog uplatňovat při své práci?

D: Myslím, že předchozí odpovědi jste mi vlastně zodpověděla devátou otázkou, takže překročíme rovnou na desítku.

10. V čem spočívá Vaše náplň práce?

ŠSP: „Tak, velká část je přímá práce s dětmi, to znamená buď předmět speciálně pedagogické péče, nebo já tomu říkám speciálně pedagogická intervence, která není napsaná jako podpůrné opatření, ale je to na popud nebo po domluvě s vyučujícími a hlavně s rodiči, kteří s tím musí souhlasit, když shledáme, že dítě někde začíná selhávat. Další velkej balík je komunikace a konzultace s učiteli, které probíhají dost často neformálně, za pochodu někde na chodbě, protože stačí jenom projít a už někde někdo něco potřebuje, odchytne a tak, což tu práci dost

komplikuje, protože nikde o tom nemáte žádné písemné záznamy, takhle ta práce není vidět a zabírá to obrovské kusy místa v hlavě, protože udržet to tam a pak si to někam zapsat, že musím něco, nebo že to má nějakou linii a kam to směřuje, to je těžké. Další velký balík je práce s rodiči, který chodí na konzultace. Buď v rámci nějakých souvislých programů jako je KuPOZ nebo Maxík, nebo potom že mají děti, kteří už mají napsaný předmět speciálně pedagogické péče, ale chtějí s nimi dělat něco doma anebo děti, který já zachyťm v rámci náslechu, anebo mi o nich řeknou učitelé, se kterými je pak potřeba pracovat. Tak to bylo teďka třeba na začátku roku v prvních třídách, kdy jsem dělala jen takový screening. Grafomotoriku, sluchovou diferenciaci, pravolevou orientaci a tyhle ty základní oblasti a ty děti, který tam vyšly nějakým způsobem rizikový, tak jsem si pak zvala rodiče a dávala jim materiály a zaučovala je, jakým způsobem s nimi pracovat. Což byl obrovský balík času, který nad tím člověk stráví. No a potom náslechy ve třídách, pokud čas dovolí, to je taky taková věc, ve který člověk zjistí, jak učitel pracuje s tou třídou, jaký tam má nastavená pravidla, jak s těma dětma komunikuje, pokud je tam asistent, tak jak to mají nastavený s asistentem atd. A pak je velká část administrativa. Příprava PIPP, kde to většinou člověk těm učitelům vymyslí, rozepíše, pak to doplňuje nebo teďka když tu byly ty děti z ciziny, hlavně z Bulharska, tak ty individuály jsem měla na starosti taky já. Plus záznamy z konzultací to je další velký balík. Vymyslet nějaký funkční systém předávání informací na škole. Práce s asistentama by bylo potřeba víc, ale já teda teďka aktuálně narážím na to, že se tady od nového školního roku ustanovila paní asistentka jako vedoucí asistentek, ale zjistila jsem, že vlastně těm dvom nově přichozím paním asistentkám ani neřekla, že tu jsou nějaké moje konzultační hodiny, což teda teďka budu muset pořešit. No a konzultace s učitelem. Někteří, hlavně začínající, chodí hodně, některý nechodí vůbec a nic neřeší.“

11. Jaké činnosti své profese vnímáte jako klíčové?

ŠSP: *„No pro mě by byla klíčová práce s dětma, ale v současné době, jak je ten systém nastavený, tak já z toho nemám vůbec dobrý pocit. Nedaří se ty skupiny sestavit dobře aby byly napasované těm dětem na míru. Všechno se to dělá podle toho, jak to zrovna jako vyjde. Letos je to teda lepší než loni, protože jsme se snažili, aby aspoň věkově k sobě ty děti byly, aspoň ty pedagogický intervence se ročníkově zadařily, to se drží, protože loni to tak nebylo, což prakticky pak nemá smysl. V okamžiku, kdy jsou to děti, které mají nějaký objektivní potíže a potřebují individuální přístup, tak to potom úplně nejde a ráda bych, aby se to letos trochu podařilo i co se týče diagnóz. Nebo diagnózy i třeba odpovídají, ale děti jsou percepčně oslabený jinak, takže potřebují mít tu hodinu každý zacílenou na něco jiného a aby tady*

samostatně pracovali na něčem, co mají oslabený, jaksi nelze. Takže to vidím jako velký problém, to bych byla ráda, kdyby se vyřešilo.“

12. S jakými problémy se ve své práci nejčastěji potýkáte? Například zvýšená administrativa, nedostatečná spolupráce ostatních pedagogů, zhoršené chování žáků a jiné.

ŠSP: „Ano, s tím vším se potýkám. A taky nedostatek erudovaných lidí, kteří by mi vlastně v tomhleto mohli pomoci. A asi i nedostatek financí, pravděpodobně. Ale do toho já úplně jako nevidím. Administrativa – ano, protože administrativy je hodně, ale vlastně taky úplně nevím, co všechno musím a co nemusím, to nikde přesně stanovené není. Nedostatečná spolupráce ostatních pedagogů – ano, někdy pedagogové mají tendenci neřešit už vůbec nic a všechno to házet na speciálního pedagoga. Zhoršené chování žáků – to asi hlavně na druhém stupni, tady na tom prvním se to dá ještě ukočírovat. Naplněné skupiny, nekompatibilita skupin, o tom jsem již mluvila a to vidím jako velký problém. A nedostatek času. Já aktuálně ještě s tím, že si práci nosím domů a pracuju po nocích a studuju, jak se co kde dá vyřešit. Pak ještě změna legislativy to zamotá a udělá v tom přehledno a jasno, takže to jsou teďka problémy aktuální.“

13. Vnímáte zlepšení žáků, se kterými pracujete? Například v oblasti edukace, chování, v oblasti sociálních vztahů, či komunikaci s pedagogy, atd.

ŠSP: „Velmi málo. A určitě je to daný tím, že ty skupiny nejsou dobře nastaveny. Protože v okamžiku, kdy to nemůžu zaměřit na reedukaci nebo stimulaci, tu péči na to, co to dítě opravdu potřebuje, tak těžko můžu vidět nějaké výsledky, ale ani to není záruka, že to bude vidět. V oblasti sociálních vztahů s tím já nepracuji, na to už nemám kapacitu. Komunikace s pedagogy se výrazně posunula na prvním stupni, tam je to lepší, než když jsem nastoupila a na druhém stupni se to láme letos.“

14. Jak konkrétně probíhá Vaše spolupráce s:

a. žáky

ŠSP: „V rámci předmětu SPP, v rámci hodin, které jsou vlastně prevencí školní neúspěšnosti, jsou to děti v 1. stupni PO, nebo diagnostika. Pokud to dítě začíná nějakým způsobem selhávat, tak vždy zacílená na český jazyk či matematiku.“

b. rodiči

ŠSP: „V rámci konzultací. Buď je ve spolupráci s třídním učitelem vyzvu sama, nebo mě rodiče kontaktují sami. To už se začíná více dařit, dříve na to nebyli zvyklí.“

c. ostatními pedagogy

ŠSP: „V rámci konzultací, ale víceméně formou jak jsem říkala, na chodbě. Někdo chodí do konzultačních hodin, ale většinou to nerespektují a chodí, kdy se jim zlíbí.“

d. vedením školy

ŠSP: „Tam je to jakože jak je potřeba. Letos jsme měli asi dvě ranní porady, který se týkaly asistentů a některých dokumentů, kde je třeba zpracovaná prevence školní neúspěšnosti, tak to se řešilo.“

e. školním poradenským pracovištěm

ŠSP: „Aktuálně to teda máme tak, že 1x týdně v pondělí máme poradu s výchovnou poradkyní pro 1. stupeň a se školní psycholožkou, která tady pracuje na půl úvazku a výchovný poradce pro 2. stupeň, teď je to teda tak, že paní učitelka je na mateřské, převzal to formálně její manžel ona se to snaží dělat z domu a on to dělá jako v zastoupení, takže tam ta komunikace je složitější, je to formou telefonů a emailů, což je náročnější. Spousta věcí by se měla řešit ústně tady ve škole.“

15. Máte jasně vymezen obsah předmětu SPP?

ŠSP: „Obsah předmětu SPP nemáme jasně vymezen. Ona legislativa to říká, že v okamžiku, kdy je to předmět SPP, tak by měl mít osnovu, ale to je jako znakový jazyk, Braillovo písmo a tak dále nebo léčebná tělesná výchova, ale v okamžiku, kdy jsou to tyhle reedukační a stimulační předměty, tak to není potřeba vymezovat. V ŠVP je to uvedený, že je předmět zaměřen na reedukační a logopedickou péči. Na vysvědčení se tyto reedukační hodiny neuvádí a nepočítá se s nimi ani v rozvrhu jako klasická vyučovací hodina. ŠVP je zde nastaven tak, že disponibilní hodiny jsou tady čeština a matika, pak přírodověda ve 4. ročníku, což ale nelze abych je z toho přírodáku brala. Takže já si děti můžu brát z matiky či českého jazyka. Na druhém stupni mají děti předmět SPP až po vyučování, tam zástupce vůbec nechce, aby se to realizovalo ve vyučování. Ta koncepce je následující: na 1. stupni to mám já z disponibilních hodin, když to mají jiní vyučující, který jsou tady aktuálně tři, který mají státnice ze specky, tak ti to řeší nadúvazkově po vyučování. Což není ideální, obzvlášť, když to jsou děti s poruchou pozornosti. Pro mě je to samozřejmě taky složitější z toho hlediska, že když po mě pak rodiče chtějí vědět, co je náplní těch hodin, tak já to nevím, protože to neučím. Bohužel ani nevím, jak je to s financováním. Já jsem placená ze šablon, což znamená, že bych měla dělat i trochu jinou práci, než jen předmět SPP.“

Příloha č. 3: Struktura speciálně pedagogické péče

V příloze č. 3 je uvedena modelová struktura hodiny žáka s dyslexií s inteligencí v pásmu mírného podprůměru, u kterého je patrný psychomotorický neklid. Prezentované činnosti by měly být součástí předmětu speciálně pedagogické péče, měly by vycházet z individuálních zvláštností a schopností žáka. Důležité je zohlednit jeho individuální potřeby a podle potřeb jednotlivých žáků sestavovat strukturu jednotlivých hodin. Pedagog může pracovat s žáky individuálně nebo skupinově. Dle doporučení podpůrných opatření je zařazena v rámci předmětu speciálně pedagogické péče skupinová práce.

Modelový obsah hodin předmětu speciálně pedagogické péče

1) Motivační část

V každé hodině by vyučující měl začít motivační aktivitou, která žáka vybudí a zaktivizuje.

2) Rozvoj slovní zásoby

U žáků s dyslexií je v rámci narušené komunikační schopnosti diagnostikována malá slovní zásoba. Rozvoj slovní zásoby je možné podpořit aktivitami jako třeba vyprávění, co žák dělal předchozího dne, či vymyšlení a vyprávění vlastního příběhu. Pro rozvoj slovní zásoby a současně porozumění textu je vhodné volit strategie jako například zadat žákům v příběhu slova, která v něm musí použít tak, aby příběh i nadále dával smysl. Žáci začínají vyprávění od konce či od prostředka. Je potřeba je vést k tomu, že se začíná vždy o začátku.

3) Čtení + úkoly na techniku čtení i čtení s porozumění a reprodukci textu

Úroveň čtení žáka s dyslexií je nižší, než by se dalo očekávat vzhledem k jiným jeho schopnostem. V reedukaci je třeba se zaměřit na zlepšení techniky čtení, čtení s porozuměním a následné reprodukci textu.

4) Reedukační techniky, které jsou nejčastěji zaměřeny na deficity v oblasti:

- a. smyslové vnímání
- b. komunikace
- c. P-L orientace
- d. chronologické vnímání času
- e. jemná, hrubá motorika, grafomotorika

- f. kognitivní procesy (paměť, pozornost, řešení problémů, abstrakce, generalizace, úsudek, organizace či plánování)

Speciální pedagog musí vědět, na jakou oblast se u žáka s dyslexií při reedukaci zaměřit.

5) Relaxační techniky na zvládnutí psychomotorického neklidu

U žáka s dyslexií se může projevit zvýšený neklid. Je snadno unavitelný, roztěkaný, nedokáže se soustředit na požadovanou činnost.

6) Hra

Hra je důležitým motivačním faktorem. Zařazujeme ji v průběhu hodiny. Svoje místo má na závěr hodiny, zejména pokud jsou v jedné skupině dva a více žáků. Je důležitou složkou pro aktivaci žáků. Slouží i jako prostředek relaxace na konci hodiny.

7) Hodnocení žáka a domácí příprava

Na samotném konci hodiny by měl speciální pedagog zhodnotit práci žáka. Měl by vyzdvihnout zejména to, co se povedlo, ale zároveň žákovi říct i na čem je potřeba pracovat. Pokud je potřeba, může pedagog dát žákovi i domácí přípravu, kterou na začátku další hodiny zkontroluje.